

# **НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ**

## **С т а н о в и щ е**

Изготвено от доц. д-р Ренета Маринова Димитрова – член на научно жури, Нов Български Университет, професионално направление 3.8 Икономика

**Относно:** конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки в професионално направление 3.8 Икономика (Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка – пенсионни фондове) за нуждите на Нов Български Университет, обявен в Държавен вестник бр. 55 от 19.07.2016 г.

**Кандидат за заемане на академичната длъжност „професор“:** доц. д-р Иванка Данева Гайдарджиева – Нов Български Университет.

**Основание за напшевене на становището:** обявен в държавен вестник бр. 55 от 19.07.2016 г. от НБУ конкурс и Заповед № 3-РК-404/20.07.2016 г. на Ректора на НБУ.

### **I. Кратка информация за кандидата в конкурса**

В обявения от НБУ конкурс участва един кандидат – доц. д-р Иванка Данева Гайдарджиева. Документите по конкурса са оформени съгласно законовите изисквания.

Доц. д-р Иванка Данева Гайдарджиева завършва висшето си образование в УНСС, специалност „Икономика и организация на вътрешната търговия“. След редовна аспирантура във ВИИ „Карл Маркс“, през 1981 г. получава образователната и научна степен кандидат на икономическите науки. Дисертационният труд е в областта на цените и ценообразуването. Има специализации в Комисията по ценни книжа на САЩ, в Университета в Уисконсин, в Университета Джорджтаун във Вашингтон, в Международния университет за лидерство във Флорида, САЩ.

От 1999 г. доц. Данева е хоноруван преподавател в НБУ, а от 2004 г. е хоноруван преподавател във Висшето училище по застраховане и финанси. През 2010 г. получава академичното звание „доцент“ от ВАК и става щатен преподавател във ВУЗФ. От есента на 2010 г. е щатен преподавател в НБУ, департамент „Икономика“.

Доц. Данева има богат професионален опит, натрупан в Държавната комисия по ценни книжа, Държавната агенция за осигурителен надзор, Пенсионноосигурителна компания „Съгласие“.

### **II. Оценка на научно-изследователската дейност**

#### **1. Значимост на представените за рецензиране публикации**

В представена справка научната дейност на доц. д-р Данева се характеризира в количествен аспект с издадените научни публикации и те са: монографии – една; студии – пет; статии – четири; научни доклади, публикувани в сборници от национални и международни форуми – единадесет.

На научната продукция на доц. д-р Данева може да се даде висока количествена оценка поради следното:

- Представените публикации съответстват по насоченост и съдържание на обявения конкурс;
- Посветени си на актуални за теорията и практиката проблеми;

- Изпълнено е изискването на НБУ относно брой на публикациите, а именно – поне десет публикации в рецензирани научни издания;
- Изпълнено е и изискването на НБУ относно наличие на публикации извън България.

## **2. Характеристика и оценка на научните публикации и научните приноси на кандидата за професор**

В конкурса за „професор“ доц. д-р Данева участва с хабилитационно изследване на тема „Капиталовото осигуряване за адекватни и устойчиви пенсии“, ИК „Силует“, С., 2016 г. с обем от 394 стр. В хабилитационния труд авторът изследва ролята на капиталовата пенсионна програма за постигане на адекватност и стабилност на пенсионната система, като акцентира върху отделни проблемни аспекти в контекста на последните промени в пенсионно-осигурителните системи. За основа на някои от теоретичните направления служат изследвания на автора, публикувани в авторитетни рецензирани издания.

Цялостната оценка за монографичния труд е като завършено задълбочено изследване, притежаващо несъмнени научни и практико - приложни качества. В подкрепа на този извод могат да се посочат редица теоретични и практико – приложни приноси. На основата на задълбочено анализирани теоретични възгледи на утвърдени автори, доц. д-р Данева обосновава своето виждане за адекватността на пенсионното осигуряване и мястото на капиталовото осигуряване в нея. Адекватността, сигурността и устойчивостта на пенсионната система са разгледани както в теоретичен аспект, така и по отношение влиянието на рисковете върху разходопокривната и капиталовопокривната ѝ части. Представена и изследвана е спецификата на капиталовите пенсионни планове, продукти и услуги. На основата на дефинирани методологически ограничения при формиране и оптимизиране на инвестиционната политика и на направен анализ на действащата нормативна уредба на инвестициите на пенсионните фондове в България, авторът на хабилитационния труд не само назовава нерешените регулаторни проблеми, но прави и конкретни предложения за тяхното разрешаване. В монографията са изведени тенденциите в капиталовите пенсионни програми в България и в страните от ОИСР в периода 2001 – 2015 г.

По отношение на научните статии и доклади се вижда, че те се отнасят до проблематиката на обявения конкурс. Прави впечатление това, че за пръв път в специализираната литература автор е успял да систематизира проблематиката, свързана с иновациите в капиталовото осигуряване и то през призмата на адекватността и устойчивостта на пенсионната система в настоящата динамична среда.

## **3. Основни теоретико-методологични и практико-приложни приноси в публикациите на доц. д-р Иванка Данева**

### **Приноси с теоретико-методологичен характер**

- Систематизирани са теоретичните възгледи и е обосновано концептуално виждането за адекватността на пенсионните системи и мястото на капиталовото осигуряване в нея;
- Направен е задълбочен анализ и са систематизирани прилаганите теоретико-методологически подходи и комплекс от показатели за адекватност на пенсиите, предложени са както нетрадиционни, но актуални индикатори, така и решения на очертаните методологически проблеми;

- На основата на научно интерпретиране на понятия като пенсионна схема, пенсионен продукт и пенсионна услуга, са изследвани капиталовите пенсионни програми като детерминанта в системата от пенсионни доходи;
- Изследван е проблема за операционните рискове в капиталовото пенсионно осигуряване;
- Предложен е иновативен подход при изследването на механизмите за защита на бенефициентите в капиталовото осигуряване.

#### **Приноси с практико-приложен характер**

- Изследването на динамиката на капиталовите пенсионни програми в страните от ОИСР и в България за един дълъг период от време – 2001 г. – 2015 г. служи за извеждане на важни тенденции;
- В приложен аспект са разгледани важни въпроси, свързани с финансовото образование и грамотност на участниците в пенсионните схеми;
- На основата на задълбочен анализ на основните проблемни методологически аспекти при изграждането на инвестиционната политика на пенсионните фондове у нас, са очертани възможностите за тяхното решаване в условията на динамична пазарна среда.

Кандидатът за „професор“ е представил информация за 22 цитирания на негови публикации от български автори.

#### **III. Оценка на учебно-преподавателската, административната и обществена дейност на кандидата за „професор“ доц. д-р Иванка Данева**

През последните пет години водените от доц. Данева курсове далеч надхвърлят изискваната по норматив натовареност. И не само това, те покриват широк спектър от финансовата теория и практика и излизат от полето на научните интереси на доц. Данева. Водените курсове са в следните области на финансите: дейност на осигурителните дружества, финанси на осигурителните дружества, системи на пенсионно осигуряване, анализ и управление на рисковете, парични и капиталови пазари; корпоративни финанси.

По отношение на учебната и преподавателската дейност на доц. Иванка Данева заслужава да се спомене факта, че тя е издала четири учебника, като един от тях е в съавторство. Всички те осигуряват обучението на студентите по водените от кандидата за „професор“ курсове. За качеството на учебниците и качеството на преподаване говори оценката на студентите, която е 4.46 при максимална 5.00. От това може да се направи извода, че доц. Данева притежава безспорни качества на утвърден и уважаван преподавател.

Внимание заслужава и участието на доц. Иванка Данева в четири проекта. Не може да не бъде отбелязано научното ръководство на докторанти, единият от които успешно защити, а на другия предстои защита. Заедно с това под нейно научно ръководство са защитени значителен брой бакалавърски и магистърски тези. Доц. Данева активно участва в организационната и обществената дейност на НБУ и на департамент „Икономика“. Тя е активна в организиране на открити лекции на изявени експерти, участва в подготовката на международни научно-практически конференции и в редица други научни форуми.

#### **IV. Лични впечатления от кандидата**

Познавам доц. Данева от 2010 г., когато стана щатен преподавател към департамент „Икономика“ в НБУ. През изминалите години тя се утвърди като отговорен и лоялен към департамента и НБУ колега.

#### **V. Критични бележки и препоръки**

Считам, че доц. д-р Иванка Данева кандидатства в конкурса за академичната длъжност „професор“ с разнообразна по вид и достатъчна по обем и качество научна продукция. Поради това бих се ограничила само да дам препоръки на доц. Данева по отношение на бъдещата ѝ изследователска дейност, а именно - да продължи изследванията си върху проблемите в пенсионното осигуряване в България и тяхното разрешаване, в т. ч. и върху такива с обществен отзвук – за възможната политическа намеса върху първи стълб на пенсионното осигуряване, за стабилността и финансовите дефицити на втори стълб и други такива.

#### **ЗАКЛЮЧЕНИЕ**

Представената за становище научна продукция на доц. д-р Иванка Данева Гайдарджиева за участие в конкурс за академичната длъжност „професор“ към НБУ се преценява положително откъм нейната актуалност, обхвата на разработените теми и високата степен на научност.

Като член на научното жури, с представеното становище ще гласувам с убеденост за заемане от доц. д-р Иванка Данева Гайдарджиева на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.8 Икономика (финанси, парично обръщение, кредит и застраховка – пенсионни фондове).

07.11.2016 г.

Член на научното жури:  
Доц. д-р Ренета Димитрова